

***Mehanizam za ugljičnu prilagodbu na
granicama
-CBAM-***

mr.sc. Bosiljko Zlopaša

Ciljevi izlaganja

- Što je mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama – CBAM?
- Kako se primjenjuje?
- Kako će se primjenivati?

Uspostava mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM)

- Europski zeleni plan – do 2030. smanjiti neto emisiju stakleničkih plinova do 55% u usporedbi s razinama iz 1990. i EU postane klimatski neutralna do 2050.

- „Spremni za 55%” uključuje:
 - Sustav EU-a za trgovanje emisijama
 - uspostava socijalnog fonda za klimatsku politiku
 - mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama
 - utvrđuju se ciljevi država članica za smanjenje emisija
 - smanjenje emisija i uklanjanja iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva
 - propisivanje standardnih vrijednosti emisija CO₂ za automobile i kombije
 - smanjenje emisija metana u energetske sektoru
 - održiva zrakoplovna goriva
 - dekarbonizirana goriva u pomorskom prometu
 - infrastruktura za alternativna goriva
 - energetska svojstva zgrada...

*

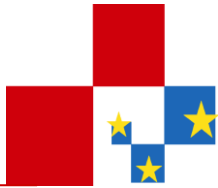

Uspostava mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM)

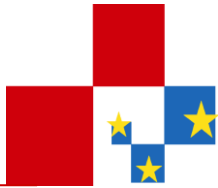
- Europski zeleni plan – do 2030. smanjiti neto emisiju stakleničkih plinova do 55% u usporedbi s razinama iz 1990. i EU postane klimatski neutralna do 2050.
- procijenjen visok rizik „istjecanja ugljika”: tvrtke sa poslovnim nastanom u EU-u mogle bi preseliti proizvodnju s intenzivnim ugljikom u inozemstvo te iskoristiti prednosti blažih standarda ili bi se proizvodi iz EU-a mogli zamijeniti uvozom s više ugljika

Zakonodavni okvir CBAM-a

- Uredba (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama (SL L 130 od 16.05.2023.)
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2023/1773 od 17. kolovoza 2023. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu obveza izvješćivanja za potrebe mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama *tijekom prijelaznog razdoblja* (SL L 228 od 15.09.2023.)
- predviđeno još 13 delegiranih i provedbenih uredbi!!!

Faze CBAM-a

CBAM faza 1

- 1. 10 2023. -31. 12. 2025.
- prijelazno razdoblje
- kvartalna CBAM izvješća
- prvo izvješće do 31. 1. 2024.
- izbor između 3 metode izvještavanja

CBAM faza 2

- 31.12.2024. -31.12. 2025.
- registracija CBAM deklaratora, operatera i postrojenja iz 3. zemalja

CBAM faza 3

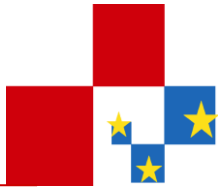
- od 1. 1. 2026.
- puna primjena Uredbe

Registar CBAM-a

- ❑ EK će uspostaviti registar ovlaštenih CBAM deklaranata u obliku standardizirane elektroničke baze podataka koja sadržava podatke o CBAM certifikatima tih deklaranata. (u realnom vremenu će biti na raspolaganje carinskim tijelima i nadležnim tijelima)
- ❑ Registar će sadržava(ti) račune s informacijama o svakom ovlaštenom CBAM deklarantu, a osobito:
 - ❑ ime, adresu i informacije za kontakt ovlaštenog CBAM deklaranta;
 - ❑ EORI broj ovlaštenog CBAM deklaranta;
 - ❑ broj CBAM računa;
 - ❑ identifikacijski broj, prodajnu cijenu, datum kupnje te datum predaje, ponovne kupnje ili poništenja CBAM certifikata za svakog ovlaštenog CBAM deklaranta.

Prijelazni registar CBAM-a

- ❑ Komisija je razvila elektroničku bazu podataka u kojoj će se prikupljati podaci prijavljeni tijekom prijelaznog razdoblja
- ❑ standardizirana je i zaštićena elektronička baza podataka koja sadrži zajedničke elemente podataka za izvješćivanje u prijelaznom razdoblju te za omogućavanje pristupa, obrade predmeta i povjerljivosti
- ❑ omogućit će komunikaciju između Komisije, nadležnih tijela, carinskih tijela država članica i podnositelja deklaracija

Prijelazni registar CBAM-a

Sektori obuhvaćeni izvještajem - Prilog I. Uredbe (EU)
2023/956

CEMENT

ČELIK I ŽELJEZO

ALUMINIJ

GNOJIVA

ELEKTRIČNA ENERGIJA

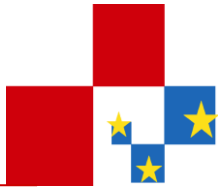
VODIK

*

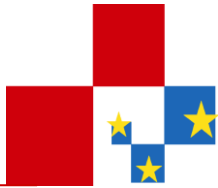
Prijelazni registar CBAM-a

Sektori obuhvaćeni izvještajem - Prilog I. Uredbe (EU) 2023/956

- roba obuhvaćena oznakama *kombinirane nomenklature*
- odabrani prema posebnim kriterijima, posebice njihovom visokom riziku od istjecanja ugljika i visokom intenzitetu emisija koji će na kraju – nakon potpunog uvođenja – predstavljati više od 50% emisija industrijskih sektora obuhvaćenih ETS-om
- u budućnosti bi se opseg mogao proširiti na druge sektore ETS-a u kojima postoji rizik od istjecanja ugljika (kao što su rafinerije i kemikalije), pod uvjetom da je takvo proširenje opravdano na temelju odabranih kriterija

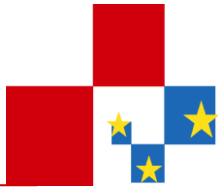
Prijelazni registar CBAM-a

Sektori obuhvaćeni izvještajem - Prilog I. Uredbe (EU) 2023/956

- Obveze izvješćivanja izuzete:
 - robe podrijetlom iz zemalja EEA područja
 - robe čija je stvarna vrijednost manja od 150 EUR
 - robe koja se premještaju ili upotrebljavaju u kontekstu vojnih aktivnosti

Obveznici izvješćivanja

- uvoznik koji podnosi carinsku deklaraciju za puštanje robe u slobodni promet u svoje ime i za svoj račun
- osoba koja ima odobrenje za podnošenje *pojednostavljene* carinske deklaracije, u obliku unosa u evidencije deklaranta i koja prijavljuje uvoz robe
- neizravni carinski zastupnik, ako carinsku deklaraciju podnosi neizravni carinski zastupnik, ako uvoznik ima poslovni nastan izvan Unije ili ako je neizravni carinski zastupnik pristao na obveze izvješćivanja

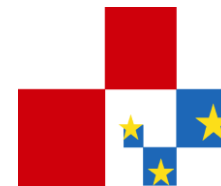
Rokovi podnošenja izvješća

IZVJEŠTAJNO RAZDOBLJE	ROK PODNOŠENJA DO
2023.: listopad – prosinac	2024.: 31. siječnja
2024.: siječanj – ožujak	2024.: 30. travnja
2024.: travanj – lipanj	2024.: 31. srpnja
2024.: srpanj – rujana	2024.: 31. listopada
2024.: listopad – prosinac	2025.: 31. siječnja
2025.: siječanj – ožujak	2025.: 30. travnja
2025.: travanj – lipanj	2025.: 31. srpnja
2025.: srpanj – rujana	2025.: 31. listopada
2025.: listopad – prosinac	2026.: 31. siječnja

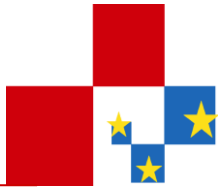

Sadržaj izvješća

- ❑ ukupna količina svake vrste CBAM robe
- ❑ stvarne ukupne ugrađene emisije
- ❑ ukupne neizravne emisije
- ❑ cijenu ugljika koja se plaća u zemlji podrijetla za ugrađene emisije za uvezenu robu (uključujući njezine relevantne prekursore gdje je to primjenjivo), uzimajući u obzir sve rabate ili druge dostupne oblike naknade

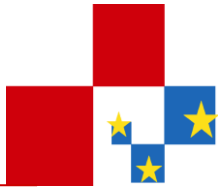
Način popunjavanja izvješća

Dva načina popunjavanja podataka u CBAM registar:

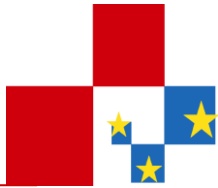
- podnosioci mogu ručno ispuniti podatke izravno unutar sučelja u prijelaznog registra CBAM-a, ili
- podnosioci izvješća mogu koristiti XML strukturu za učitavanje tromjesečnih izvješća CBAM-a

Metode za izračun vrijednosti

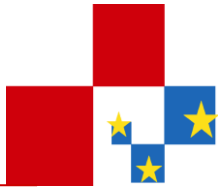
- ❑ pristup koji se temelji na proračunu: znači određivanje emisija stakleničkih plinova iz izvornih tokova na temelju podataka o aktivnostima dobivenih putem mjernih sustava i dodatnih parametara iz laboratorijskih analiza ili standardnih vrijednosti
- ❑ pristup koji se temelji na mjerenju: znači određivanje emisija stakleničkih plinova iz izvora emisija kontinuiranim mjerenjem koncentracije relevantnog stakleničkog plina u dimnom plinu i protoku dimnog plina

Alternativne metode i zadane vrijednosti

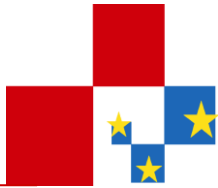
- do 31. 12. 2024. deklaranti koji podnose prijave mogu koristiti druge metode koje dovode do sličnog obuhvata i točnosti korištenjem:
 - sheme određivanja cijena ugljika na mjestu gdje se nalazi proizvodna instalacija,
 - sheme obveznog praćenja emisija stakleničkih plinova na mjestu gdje se nalazi proizvodno postrojenje ili
 - shema praćenja emisija u postrojenju
- do 31. 07. 2024. može se koristiti bilo koja druga referentna metoda, uključujući zadane vrijednosti, ako podnositelj prijave nema sve potrebne informacije
- korištenje zadanih vrijednosti za potrebe izvješćivanja tijekom prijelaznog razdoblja je moguće za prva tri izvještajna razdoblja, bez kvantitativnih ograničenja (EK dala vrijednosti)

Izravne i neizravne emisije

- ❑ izravne emisije obuhvaćaju emisije nastale tijekom procesa proizvodnje CBAM robe, uključujući i iz proizvodnje grijanja i hlađenja, bez obzira na lokaciju proizvodnje grijanja i hlađenja. To znači da kada se proizvodnja grijanja i hlađenja odvija izvan postrojenja, nastale emisije se računaju kao izravne emisije
- ❑ neizravne emisije obuhvaćaju proizvodnju električne energije koja se troši tijekom proizvodnje CBAM robe (ne za čelik, željezo, aluminij i vodik)
- ❑ ugrađene izravne i neizravne emisije relevantnih prekursora također se uzimaju u obzir pri određivanju specifičnih ugrađenih izravnih i neizravnih emisija robe CBAM

Kazne

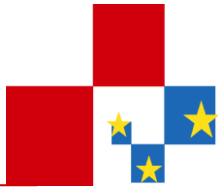
Kazne su propisane u slučajevima:

- ako deklarant koji izvješćuje nije poduzeo potrebne korake kako bi ispunio obvezu podnošenja izvješća o CBAM-u
- ako je izvješće o CBAM-u netočno ili nepotpuno, a deklarant koji izvješćuje nije poduzeo potrebne korake kako bi ga ispravio, a nadležno je tijelo pokrenulo postupak ispravka

Visina kazne:

- 10 EUR i 50 EUR po toni neprijavljenih emisija

Ispravak CBAM izvješća

- ❑ Provedbena uredba predviđa da se CBAM izvješće koje je već predano još uvijek može ispraviti do dva mjeseca nakon završetka izvještajnog tromjesečja
- ❑ za prva dva tromjesečna izvješća, Provedbena uredba omogućuje dulje razdoblje za ispravke do isteka roka za podnošenje trećeg tromjesečnog izvješća. To znači da se izvješća koja dospiju do 31. siječnja i 30. travnja mogu naknadno ispraviti do 31. srpnja 2024.

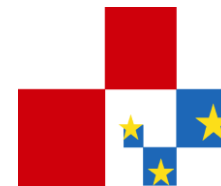
Registracija CBAM obveznika

- ❑ od 2. 11. 2023. do 31. 12. 2023.
- ❑ G2B Servis Carinske uprave – CBAM domena
Carinska uprava -G2B Servis (gov.hr)
- ❑ Carinske uprave
helpdesk@carina.hr

<https://carina.gov.hr/mehanizam-za-ugljicnu-prilagodbu-cbam/14011>

Registracija CBAM obveznika

G2B registracija gospodarstvenika

Registracija za korištenje poslovnih sustava Carinske uprave

Poslovni sustavi

Gospodarstvenik

Zaposlenik

Potvrda unosa

Trebate pomoć?

Kontaktirajte helpdesk (0-24)

Poslovni sustavi

Pročitajte o Elektroničkom poslovanju Carinske uprave

Odaberite poslovne sustave

Odaberite poslovne sustave Carinske uprave koje želite koristiti

ADMIN-EXT

AES

AES (Automated Export System) je sustav za kontrolu izvoza, više o AES-u

CBAM

CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) - sustav za podnošenje izvještaja o uvozu robe iz sektora željeza i čelika, aluminija, cementa, gnojiva, električne energije i vodika

Carinske odluke - multinacionalne

CUST-SAMPLE

E-TROŠARINE - DUHANSKE MARKICE MFRH

DMD je sustav elektroničkog podnošenja obrazaca u svrhu evidencije i nadzora nad obračunom trošarine na duhanske prerađevine označene duhanskim markicama Ministarstva financija RH koje se puštaju u potrošnju na domaće tržište, više o DMD

E-TROŠARINE - DUHANSKE MARKICE INOZEMNE

DMI je sustav elektroničkog podnošenja obrazaca u svrhu evidencije i nadzora nad obračunom trošarine na duhanske prerađevine koje se proizvode u RH i otpremaju u sustavu odgode plaćanja trošarine u drugu državu članicu EU i/ili u izvoz, te pri tom moguće označavaju markicama drugih država članica EU ili markicama trećih država, više o DMI

EBTI

Aplikacija za podnošenje zahtjeva i donošenje odluke o razvrstavanju robe u carinsku tarifu.

EBTI-STP

Aplikacija za podnošenje zahtjeva i donošenje odluke o razvrstavanju robe u carinsku tarifu, u drugim zemljama EU.

EMCS

EMCS (Excise Movement and Control System) je sustav za kontrolu kretanja trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine, više o EMCS-u

e-Trošarine

ET (e-Trošarine) je sustav elektroničkog podnošenja trošarinskih i poreznih obrazaca, više o e-Trošarinama

HRAIS

HRAIS (AIS - Automated Import System) je sustav za obradu uvoznih carinskih deklaracija, više o HRAIS-u

HRAIS2

HRAIS 2 (AIS - Automated Import System) je sustav za obradu uvoznih carinskih deklaracija

Carinske odluke - nacionalne

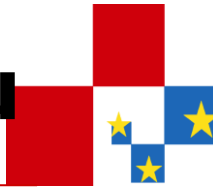
Aplikacija za podnošenje zahtjeva i donošenje odluka (odobrenja) važećih na području RH

ICS

ICS (Import Control System) je sustav za kontrolu uvoza, više o ICS-u

Pristup CBAM prijelaznom registru

- ❑ Produkcijaska okolina CBAM prijelaznog registra
<https://cbam.ec.europa.eu/declarant>
- ❑ Testna okolina CBAM prijelaznog registra
<https://conformance.cbam.ec.europa.eu/declarant>

Registracija CBAM obveznika

(WHILE ARE YOU TRYING - WAIT)

Odaberite domenu aplikacije za koju tražite pristup

Carina

Odaberite zemlju u kojoj želite da se provjeri vaša autentičnost

Hrvatska

Odaberite vrstu sudionika

Zaposlenik

Djelujem u ime:

Osobno

Fizičke/pravne osobe, i to:

Vrsta sudionika

Gospodarstvenik

Vrsta ID-a

EORI

ID

Provjeri valjanost

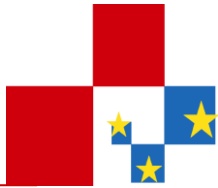
Izravno

ovlašten od :

Dopuštam pristup informacijama s mogeg profila i njihovu razmjenu s UUM&DS-om i carinskim EIS sustavom.

Podnesi

Hvala na pozornosti!

*

